

Лях Н. В. – викладач кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0260-708X>

Правові та психологічні засади реалізації гендерної рівності в діяльності Національної поліції України

Метою статті є висвітлення особливостей нормативно-правового регулювання та психологічного забезпечення гендерної рівності в діяльності Національної поліції України. **Методологія.** Методологічний інструментарій обрано з урахуванням поставленої мети, специфіки об'єкта і предмета дослідження. Визначальним є загальний діалектичний метод наукового пізнання правових явищ, а також їхніх зв'язків з практичною діяльністю органів Національної поліції України. **Наукова новизна** полягає у виокремленні правових засад забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції, які ґрунтуються на положеннях міжнародних і національних нормативно-правових актів, рішеннях Європейського суду з прав людини, здійснюють нормативно-правове регулювання окресленої сфери правовідносин. Доведено, що психологічними засадами реалізації гендерної рівності в Національній поліції є дотримання низки принципів: взаємодії та співробітництва під час виконання службових завдань незалежно від статі, статевий самоідентифікації, інших соціальних, психологічних і культурних ознак; рівномірного розподілу обов'язків, готовності за потреби прийти на допомогу; доброзичливого ставлення до окремих людей, груп, соціуму. **Висновки.** Правові джерела, які регламентують забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції, об'єднано в такі групи: міжнародні нормативно-правові документи, які визначають фундаментальні правові основи забезпечення гендерної рівності; нормативно-правові акти України, які регламентують забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції; судові рішення міжнародних і національних судових інстанцій, які тлумачать аналізовані вище джерела права. Обґрунтовано, що в підрозділах Національної поліції з метою психологічного забезпечення гендерної рівності слід проводити просвітницьку роботу. Такі заходи слід упроваджувати в системі професійного навчання поліцейських: первинної професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; післядипломної освіти; службової підготовки. Крім опанування теорії та практики, зазначені заходи повинні охоплювати: дослідження психологічного клімату в підрозділі, з'ясування рівня гендерного виховання працівників поліції; своєчасне виявлення проблемних питань, зокрема фактів гендерного насилля та застосування заходів реагування, проведення занять з тематики гендерної рівності. Системний і комплексний підходи до правових та психологічних засад реалізації гендерної рівності в діяльності Національної поліції України є запорукою законного правозастосування в психологічно комфортних умовах службової діяльності.

Ключові слова: гендерна рівність; Національна поліція; нормативно-правове регулювання; психологічне забезпечення.

Вступ

До пріоритетних напрямів реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків належать: утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; запобігання та протидія насильству за ознакою статі, зокрема всім виявам насильства стосовно жінок; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків; підтримка сім'ї; виховання та пропаганда серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності в цій сфері; захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі ("Закон України", 2005). Реалізація вказаних напрямів обумовила виникнення проблемних питань у практичній правоохоронній діяльності, потребу в удосконаленні діяльності Національної поліції щодо нормативно-правового регулювання та психологічного забезпечення реалізації гендерної рівності.

Проблеми забезпечення гендерної рівності в різних державних інституціях і сферах суспільного життя висвітлювали Г. В. Даудова (Daudova, 2008), О. Ю. Дрозд (Drozd, 2020), М. В. Клименко (Klymenko, 2021), Т. О. Марценюк (Martseniuk, 2014) та інші вчені.

Мета і завдання дослідження

Мета дослідження полягає в розкритті проблеми забезпечення гендерної рівності в органах Національної поліції задля подальшого вдосконалення нормативно-правового регулювання та психологічного забезпечення.

Виклад основного матеріалу

Питання забезпечення гендерної рівності в різних сферах суспільного життя слугують предметом пильної уваги вчених і практиків. Так, О. Ю. Дрозд зауважує, що забезпечення гендерної рівності в системі МВС України – це складний процес, який означений багатааспектністю. Проте сучасний етап реформування органів системи МВС України потребує застосування прогресивних

підходів до добору, підготовки та прийняття на службу працівників, їх кар'єрного зростання. Урахування гендерного аспекту й подолання гендерних стереотипів у цій сфері є вкрай важливими, адже основними критеріями в цьому разі мають бути професіоналізм і компетентність. Аналіз нормативних документів дає змогу дійти висновку про те, що впровадження гендерної рівності в органах системи МВС України є важливим напрямом діяльності. Водночас сучасний стан забезпечення гендерної рівності потребує вдосконалення в контексті приведення у відповідність до вимог міжнародних стандартів (Drozd, 2020, p. 115).

З огляду на комплексність правового регулювання забезпечення гендерної рівності, слід урахувати положення Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки ("Stratehiia hendernoї rivnosti") й адаптувати визначені положення до особливостей діяльності Національної поліції України.

Варто зауважити, що Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки закріпила фундаментальний принцип, згідно з яким «гендерна рівність передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їх однакову значущість, можливість, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя. Так само вона означає рівний доступ жінок і чоловіків до ресурсів та розподіл цих ресурсів між ними» ("Stratehiia hendernoї rivnosti").

Вітчизняна нормативно-правова регламентація реалізації цього принципу потребує вдосконалення. Підґрунтям слід вважати положення міжнародних нормативно-правових актів і кращий досвід іноземних держав. Так, США та країнах Західної Європи дослідження наявних проблем жінок-правоохоронців були ініційовані на початку 1980-х років тенденціями гендерної рівності у сфері працевлаштування та кадрового менеджменту. Вони були спрямовані на збільшення кількості жінок у підрозділах поліції, розроблення моделей відбору жінок на різні посади, а також на подолання проблем, пов'язаних з адаптацією жінок до субкультури виключно чоловічого поліцейського колективу. З-поміж американських поліцейських структур вирізняється проєкт «Нове робоче місце для жінок», який передбачав залучення більшої кількості жінок на службу та був профінансований 1995 року Міністерством праці США для департаменту поліції м. Альбукерке (Нью-Мексико). У межах реалізації проєкту було розроблено нову стратегію залучення жінок до роботи в поліції і вже за два роки кількість жінок, які проходили службу в поліцейських підрозділах, зросла від 10 до 25 %, а питома вага жінок-представників етнічних меншин у деяких відділах сягнула 47 % ("Prava zhinok pravookhorontsiv").

Реалізацію гендерної політики в Національній поліції України забезпечує низка нормативно-правових актів.

Зокрема, у Плані заходів з реалізації Стратегії розвитку органів систем Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року визначено такі напрями розвитку політики відомства, як удосконалення організаційних механізмів забезпечення реалізації гендерної політики в діяльності органів системи МВС та впровадження комплексного гендерного підходу до політики розвитку кадрового потенціалу ("Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv", 2017).

Прогресивним у реалізації вказаного напрямку є Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1544-р ("Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv", 2020). Цим нормативно-правовим документом визначено систему стратегічних та оперативних цілей, які необхідно урахувати в діяльності МВС України та Національної поліції України.

Так, у контексті досліджуваної проблематики стратегічними є такі цілі: 1) забезпечення стратегічної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень щодо запобігання конфліктам, розв'язання їх, постконфліктного відновлення на всіх рівнях та в усіх сферах, зокрема в секторі безпеки й оборони; 2) створення гендерно чутливої системи ідентифікації безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них; 3) забезпечення процесу постконфліктного відновлення, розбудови та впровадження системи перехідного правосуддя за принципами забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків; 4) забезпечення захисту від насильства за ознакою статі, сексуального насильства (в умовах збройного конфлікту та в мирний час); 5) гарантування розвиненої інституційної спроможності виконавців Національного плану для ефективного впровадження порядку денного «Жінки, мир, безпека» відповідно до міжнародних стандартів ("Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv", 2020).

Також варте уваги рішення Європейського суду з прав людини, адже значна частина його правових позицій стосується вирішення проблемних ситуацій, де відбулося порушення гендерної рівності. Європейський суд з прав людини формулює правові позиції ураховуючи належність правозастосування представниками держав, які визнали обов'язковість Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року з протоколами до неї ("Konventsiiia pro zakhyst", 1950) і для яких, відповідно, рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими.

Практику Європейського суду з прав людини можна вважати офіційною формою інтерпретації

основних (невідчужуваних) прав кожної людини, закріплених і гарантованих Конвенцією, яка є частиною національного законодавства, а отже, джерелом законодавчого правового регулювання і правозастосування в Україні (Konstantnyi, 2012, p. 34).

На підставі результатів проведеного ґрунтовного дослідження за вказаним напрямом Т. В. Фулей зазначає, що справи, які стосувалися проблематики гендерної рівності, Європейський суд з прав людини найчастіше розглядав кризь призму заборони дискримінації, тобто застосовуючи ст. 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також відповідну «субстантивну» статтю Конвенції. З огляду на те, що стаття є однією із захищених ознак, про які безпосередньо йдеться в ст. 14 Конвенції, ЄСПЛ розглядав такі справи, застосовуючи тест на дискримінацію. Зауважимо, що заявниками в таких справах були як жінки (справи «Шулер-Цґраґґен проти Швейцарії», «Емел Бойраз проти Туреччини», «S.A.S. проти Франції», «Карвальйо Пінто де Соуса Мораїс проти Португалії» та ін.), так і чоловіки («Карлґайнц Шмідт проти Німеччини», «Ван Раалте проти Нідерландів», «Петровіч проти Австрії», «Константін Маркін проти Росії» та ін.), а також трансгендери («Крістін Гудвін проти Сполученого Королівства» (Christine Goodwin v. the United Kingdom) та ін.). Проблематика гендерної рівності стосувалася широкого кола правовідносин, що охоплюються сферою дії багатьох статей Конвенції. Так, заявники скаржилися на дискримінацію за ознакою статі, заборонену ст. 14 Конвенції в поєднанні з такими її статтями, а саме: ст. 2 (право на життя) та ст. 3 (заборона катування) – у справах, пов'язаних з домашнім насильством; ст. 6 (право на справедливий суд) – стосовно дотримання вимог справедливого суду в провадженні, що стосувалися гендерно чутливих справ; ст. 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя) – щодо обов'язкової зміни прізвища після шлюбу та ін. Причому розгляд справ кризь призму заборони дискримінації – не єдиний спосіб розгляду Європейським судом з прав людини гендерно чутливих справ. Іноді заявники не подавали прямої скарги на дискримінацію та зазначали порушення прав, гарантованих іншими статтями Конвенції (Fulei, 2019, p. 176-177).

На сьогодні у сфері забезпечення гендерної рівності активізувалася діяльність сучасних міжнародних організацій. Так, найбільш вагомими здобутками на цьому шляху можна вважати напрацювання на рівні ООН, НАТО, Ради Європи та ОБСЄ. Протягом тривалого часу держави співпрацюють у напрямі створення міжнародно-правових стандартів і забезпечення механізмів їх реалізації. Так, прийнято Загальну декларацію прав людини ООН 1948 року, Статут ООН,

Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Пекінську декларацію та платформу дій, Резолюцію Ради Безпеки ООН «Жінки. Мир. Безпека» та деякі інші резолюції, Цілі сталого розвитку на період до 2030 року. Серед стандартів НАТО варто згадати Директиву «Інтеграція Ради Безпеки ООН 1325 та гендерні перспективи командних структур НАТО, включаючи заходи щодо захисту під час збройних конфліктів», Політику НАТО/РЄАП з імплементації Резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир і безпека» та інших відповідних резолюцій, програму «Професійна мережа жінок НАТО» (NWPN) та «Наставництво», План дій з проблем жінок, миру і безпеки. На рівні ОБСЄ прийнято декілька політик та заходів для підтримки гендерної рівності, зокрема, План дій щодо заохочення гендерної рівності. Роль Ради Європи посилилась із прийняттям Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2014–2017 роки, Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки, Конвенції Ради Європи щодо запобігання насильству стосовно жінок та домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) (Kaminska, Cherniavskiy, & Pегunov, 2020, p. 18). Однак, попри значну кількість нормативно-правових актів, нерозв'язаною залишається проблема щодо їх упровадження в діяльність органів Національної поліції України, ознайомлення поліцейських з їх положеннями та роз'ясненням механізму реалізації.

Крім практичної реалізації нормативно-правових приписів, важливим є з'ясування сутності психологічних засад гендерної рівності в діяльності Національної поліції України та особливостей їх реалізації.

Проблематика є досить широкою, адже пов'язана з такою галуззю наукового знання, як гендерна психологія. Методологічною основою психологічних досліджень в гендерній психології є втілення ідеї рівності людей незалежно від їх статевої належності. Йдеться про вихідне положення гендерного підходу (Kostina, & Bulakh, 2020, p. 72).

У контексті психологічного аспекту забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції важливим є формування толерантності. Толерантність означена передусім повагою та визнанням рівності, запереченням домінування й насильства, визнання різноманіття і багатомірності людської культури, норм, вірувань, відмовою від зведення цього різноманіття до одноманітності, переважання однієї точки зору. Соціальне відтворення гендерної свідомості на рівні індивіда підтримує соціально-рольовий статус особистості, який визначає соціальні

можливості в професійній та особистісній самореалізації. Тому гендер є одним з базових вимірів соціальної структури суспільства, який разом з іншими соціально-демографічними та культурними характеристиками (раса, клас, вік тощо) організує соціальну систему. Гендер постає як цілісна психічна репрезентація статі, сповнена неповторним динамічним глибинним, когнітивним і поведінковим поняттям жіночого та чоловічого, здобута індивідом унаслідок набуття індивідуального гендерного досвіду. Гендерна толерантність є особистісною диспозицією, у якій виявляються установки, цінності, мотиви особистості, які визначають ставлення індивіда до різних тендерів, виявів гендерної поведінки. Соціально-психологічний зміст гендерної толерантності полягає в неупередженому ставленні до представників іншої статі, готовності до прийняття на рівні індивідуальної та суспільної свідомості гендерних відмінностей на принципах рівності прав, можливостей і особистісного самовираження чоловіків і жінок (Demchyna, 2019, р. 40-41).

Наукова новизна

Правовими засадами забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції є положення міжнародних і національних нормативно-правових актів, рішень Європейського суду з прав людини, що стосуються нормативно-правового регулювання окресленої сфери правовідносин. Крім того, розглянуті положення щодо забезпечення гендерної рівності мають бути додатково відображені в Законі України «Про Національну поліцію» ("Zakon Ukrainy", 2015), що дасть змогу посилити гарантії прав поліцейських.

У Національній поліції психологічними засадами реалізації гендерної рівності є дотримання таких засад: взаємодія та співробітництво під час виконання службових завдань, рівномірний розподіл обов'язків, готовність прийти на допомогу за потреби незалежно від статі, статевої самоідентифікації, інших соціальних, психологічних, культурних ознак; доброзичливе ставлення під час виконання службових обов'язків, а також у позаробочий час; взаємоповага й толерантне ставлення до окремих людей, груп, соціуму.

Висновки

Аналіз значної кількості міжнародних і національних джерел дав змогу виокремити правову основу забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції. Зазначені правові джерела можна об'єднати в такі групи: міжнародні нормативно-правові документи, які визначають фундаментальні правові основи забезпечення гендерної рівності; нормативно-правові акти України, які регламентують забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції; судові рішення міжнародних і національних судових інстанцій, які тлумачать аналізовані вище джерела права.

У підрозділах Національної поліції з метою психологічного забезпечення гендерної рівності слід проводити роз'яснювальну роботу й навчання. Такі заходи варто запровадити в усій системі професійного навчання поліцейських: 1) первинної професійної підготовки; 2) підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; 3) післядипломної освіти; 4) службової підготовки (системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності) (згідно зі ст. 72 Закону України «Про Національну поліцію» ("Zakon Ukrainy", 2015).

Крім опанування теоретичних понять з проблематики, з'ясування особливостей нормативно-правового регулювання забезпечення гендерної рівності в діяльності Національної поліції України, такі просвітницькі заходи повинні охоплювати: дослідження психологічного клімату в підрозділі, з'ясування рівня гендерного виховання працівників поліції; своєчасне виявлення проблемних питань, зокрема фактів гендерного насилля та застосування заходів реагування, проведення занять з тематики гендерної рівності.

Таким чином, можна дійти висновку, що системний і комплексний підходи до правових та психологічних засад реалізації гендерної рівності в діяльності Національної поліції України є запорукою законного правозастосування в психологічно комфортних умовах службової діяльності.

REFERENCES

- Daudova, H.V. (2008). Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi hendernoї polityky v Ukraini [Formation and realization of the state gender policy in Ukraine]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
- Demchyna, O. (2019). Henderna tolerantnist yak sotsialno-psykholohichni fenomen [Gender tolerance as a socio-psychological phenomenon]. *Zbirnyk naukovykh prats: psykholohiia, Collection of scientific works: psychology*, 23, 35-41. doi: 10.15330/psp.23.35-41 [in Ukrainian].
- Drozd, O.Yu. (2020). Zabezpechennia hendernoї rinvnosti v systemi MVS Ukrainy: pytannia sohodennia [Ensuring gender equality in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: current issues]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava, Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 3, 112-116. doi: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.3.20> [in Ukrainian].

- Fulei, T. (2019). Zastosuvannya pryntsyphu hendernoї rıvnosti u praktytsi Yevropeiskoho sudu z prav liudyny [Application of the principle of gender equality in the practice of the European Court of Human Rights]. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo, Entrepreneurship, economy and law*, 8, 175-180. doi: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.33> [in Ukrainian].
- Kaminska, N.V., Cherniavskiy, S.S., & Perunov, O.S. (2020). *Zakonodavche rehulivuvannya ta mizhnarodni standarty hendernoї rıvnosti* [Legislation and international standards of gender equality]. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].
- Klymenko, M.V. (2021). Henderna rıvnist u trudovykh pravovidnosynakh: pytannia sohodennia [Gender equality in labor relations: current issues]. *Aktualni problemy derzhavy i prava, Current issues of state and law*, 90, 77-82. doi: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i90.3210> [in Ukrainian].
- Konstantnyi, O.V. (2012). Praktyka Yevropeiskoho sudu z prav liudyny yak dzherelo sudovoho pravozastosuvannya Verkhovnoho Sudu Ukrainy [The case law of the European Court of Human Rights as a source of judicial enforcement of the Supreme Court of Ukraine]. *Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy, Bulletin of the Supreme Court of Ukraine*, 1(137), 33-36 [in Ukrainian].
- Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovnykh svobod: mizhnar. dok. vid 4 lystop. 1950 r. [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms from November 4, 1950]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian].
- Kostina, T., & Bulakh, I. (2020). Poniattia spravedyvist ta yoho znachennia dlia hendernoї psykhologii [The concept of justice and its significance for gender psychology]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova, Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov*, 12(57), 65-78. doi: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.12\(57\).06](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.12(57).06) [in Ukrainian].
- Martseniuk, T. (2014). *Henderna rıvnist i nedyskryminatsiia* [Gender equality and non-discrimination]. Kyiv: SIDA [in Ukrainian].
- Prava zhinok pravookhorontsiv ta polityka hendernoї rıvnosti: dosvid inshykh krain u vitchyznianomu konteksti [Women's rights of law enforcement officers and gender equality policy: the experience of other countries in the domestic context]. (n.d.). *helsinki.org.ua*. Retrieved from <https://helsinki.org.ua/articles/prava-zhinok-pravookhorontsiv-ta-polityka-hendernoji-rıvnosti-dosvid-inshyh-krajin-u-vitchyznianomu-konteksti/> [in Ukrainian].
- Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro skhvalennia Stratehii rozvytku orhaniv system Ministerstva vnutrishnikh sprav na period do 2020 roku": vid 15 lystop. 2017 r. No. 1023-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Strategy for the development of systems of the Ministry of Internal Affairs for the period up to 2020" from November 15, 2017, No 1023-r]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
- Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Natsionalnoho planu dii z vykonannia rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325 "Zhinky, myr, bezpeka" na period do 2025 roku": vid 28 zhovt. 2020 r. No. 1544-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the National Action Plan for the Implementation of UN Security Council Resolution 1325 "Women, Peace, Security" for the period up to 2025 from October 28, 2020, No. 1544-r]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
- Stratehiia hendernoї rıvnosti Rady Yevropy na 2018-2023 roky [The Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023]. (n.d.). *rm.coe.int*. Retrieved from <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiiu Ukrainy": vid 2 lyp. 2015 r. No. 580-VII [Law of Ukraine "On the National Police of Ukraine" from July 2, 2015, No. 580-VII]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro zabezpechennia rıvnykh prav ta mozhyvostei zhinok i cholovikiv": vid 8 veres. 2005 r. No. 2866-IV [Law of Ukraine "On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men" from September 8, 2005, No. 2866-IV]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Даудова Г. В. Формування та реалізація державної гендерної політики в Україні : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2008. 221 с.
- Демчина О. Гендерна толерантність як соціально-психологічний феномен. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. Вип. 23. С. 35–41. doi: [10.15330/psp.23.35-41](https://doi.org/10.15330/psp.23.35-41).
- Дрозд О. Ю. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС України: питання сьогодення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 3. С. 112–116. doi: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.3.20>.
- Фулей Т. Застосування принципу гендерної рівності у практиці Європейського суду з прав людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 175–180. doi: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.33>.
- Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності : лекція. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 23 с.
- Клименко М. В. Гендерна рівність у трудових правовідносинах: питання сьогодення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. № 90. С. 77–82. doi: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i90.3210>.
- Константин О. В. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування Верховного Суду України. *Вісник Верховного Суду України*. 2012. № 1 (137). С. 33–36.

- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 4 листоп. 1950 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
- Костіна Т., Булах І. Поняття справедливості та його значення для гендерної психології. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2020. Вип. 12 (57). С. 65–78. (Серія 12 «Психологічні науки»). doi: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.12\(57\).06](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.12(57).06).
- Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник. Київ: SIDA, 2014. 65 с.
- Права жінок правоохоронців та політика гендерної рівності: досвід інших країн у вітчизняному контексті. URL: <https://helsinki.org.ua/articles/prava-zhinok-pravoohorontsiv-ta-polityka-hendernoji-rivnosti-dosvid-inshyh-krajin-u-vitchyznyanomu-konteksti/>.
- Про схвалення Стратегії розвитку органів систем Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листоп. 2017 р. № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text>.
- Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2020 р. № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.
- Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки. Квітень 2018 р. URL: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>.
- Про Національну поліцію України: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
- Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 верес. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

Стаття надійшла до редколегії 02.09.2021

Liakh N. – Lecturer of the Department of Police Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0260-708X>

Legal and Psychological Principles of Gender Equality in the Activities of the National Police of Ukraine

The purpose of the article is to highlight the features of legal regulation and psychological support of gender equality in the activities of the National Police of Ukraine. Methodology. The methodological tools were chosen taking into account the goal, the specifics of the object and subject of research. The general dialectical method of scientific knowledge of legal phenomena, as well as their connections with the practical activities of the National Police of Ukraine is decisive. The scientific novelty is the separation of legal bases for gender equality in policing, which are based on the provisions of international and national regulations, decisions of the European Court of Human Rights, regulate the defined area of legal relations. It is substantiated that the psychological principles of gender equality in the National Police are compliance with a number of principles: interaction and cooperation in solving official tasks regardless of gender, gender identity, other social, psychological, cultural characteristics, equal distribution of responsibilities, willingness to help; friendly attitude during the performance of official duties, as well as overtime; mutual respect and tolerant attitude to individuals, groups, society. Conclusions. The legal sources that regulate gender equality in policing are grouped into the following groups: international legal documents that define the fundamental legal framework for gender equality; normative legal acts of Ukraine, which regulate ensuring gender equality in police activity; court decisions of international and national courts, which interpret the above sources of law. It is substantiated that in the units of the National Police in order to psychologically ensure gender equality should conduct educational work. Such measures should be implemented in the entire system of professional training of police officers: initial professional training; training in higher educational institutions with specific learning conditions; postgraduate education; job training. In addition to mastering the theory and practice, such educational activities should include: research of the psychological climate in the unit, finding out the level of gender education of police officers; timely identification of problematic issues, including the facts of gender-based violence and the application of response measures, conducting classes on gender equality. Only a systematic and comprehensive approach to the legal and psychological foundations of gender equality in the activities of the National Police of Ukraine can ensure the result of law enforcement in psychologically comfortable working conditions.

Keywords: gender equality; National Police; legal regulation; psychological support.